

подела на грађанске (буржоаске) и радничке странке. Према овој (међу најстаријим) подели, у грађанске странке би се сврстале конзервативне, либералне, народне, демохришћанске и др. док би се у радничке сврстале социјалдемократске, социјалистичке, комунистичке и странке нове социјалистичке левице. У породици грађанских странака се најпре истичу оне конзервативне које су на почетку изражавале интересе аристократије и дуго се конфронтирале са оним другим, либералним, које су изражавале интересе буржоазије да би са ишчезавањем аристократије дошло до зближавања ове две странке и њиховог удруживања против радничке класе и њених странака. Ове конзервативне странке (негде се називају и народне странке) још увек егзистирају у Великој Британији, Канади, Шведској, Данској и сл. док су ове друге, либералне или радикалне данас утицајније и присутне у политичком животу Аустрије, Белгије, Данске, Финске, Италије, Ирске, Шведске, Норвешке, Израела, Канаде, Јапана и Велике Британије.

Под утицајем цркве и њеног мешања у политички живот формирале су се у неким земљама (Италији, Немачкој, Белгији, Холандији) и демохришћанске странке с тим да су то странке које изражавају интересе буржоазије, али настоје да обезбеде подршку и неких других друштвених група па и радничке класе. Унутар радничких странака прво су настале и истицале се социјалдемократске странке (прва настала у Немачкој 1869.) које су захваљујући ширењу бирачког права биле јака опозиција буржоазији да би временом слабиле (услед унутрашњих цепања и превирања) постајући опортунистичка струја у радничком покрету пошто су све више урастале у систем буржоаске демократије и чиниле њен јак ослонац. У ове социјалдемократске странке се сврставају и лабуристичке, формиране вољом радничких синдиката, тако да су синдикати чинили колективно чланство ових странака. То је случај са Лабуристичком странком Велике Британије коју су Тредјуниони формирали 1900. године, али и са лабуристичким странкама у Шведској, Норвешкој, Аустрији, Новом Зеланду, Ирској, Холандији и Канади где се ова лабуристичка странка назива Нова демократска странка мада је такође образована од синдикалног језгра односно чланства. Комунистичке партије су дошле крајем Првог светског рата као последица расцепа унутар социјалдемократских странака. Њих одликује сличност и по организацији, идеологији и политици а то је произашло из ригидних услова које су морале да испуне да би пришле Коминтерни. Ове партије су се од почетка показале као изузетно чврсте и организоване и то им је помогло да се дуго одрже, било као опозиција у вишестраначком систему или као